

Copyright © 2023 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı
http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/
Gençlik Araştırmaları Dergisi • Nisan 2023 • 11(29) • 30-49

ISSN 2791-8157
Başvuru | 1 Haziran 2022
Kabul | 13 Aralık 2022

İNCELEME / ARAŞTIRMA

Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Sosyal - Duygusal Yetkinlikleri Arasındaki İlişki*

Şükran Bingöl**

Veysel Okçu***

Öz

Bu çalışmanın gayesi, üniversitesine devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal-duygusal yetkinlikleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemektir. İlişkisel tarama modeli kullanılarak yapılan araştırmada, veri toplama aracı olarak “Gençlik Liderlik Özellikleri” ve “Sosyal Duygusal Yetkinlik” ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada, üniversite öğrencilerinin genel olarak gençlik liderlik özelliklerine “sıklıkla”, sosyal duygusal yetkinliklerine ise “yüksek” düzeyde sahip oldukları belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal-duygusal yetkinlikleri arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal-duygusal yetkinliğinin anlatımcılık ve uyumluluk alt boyutları arasında ise pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Regresyon analiz sonucunda ise üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin sosyal duygusal-yetkinlik düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir. Genel olarak üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri öğrencilerin sosyal-duygusal yetkinlik düzeylerine ait toplam varyansın %61’ini açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Gençlik Liderlik, Sosyal-Duygusal Yetkinlik, Üniversite Öğrencileri, Siirt.

* Bu çalışma, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Doç. Dr. Veysel Okçu'nun danışmanlığında yürütülen ve Şükran Bingöl'ün hazırladığı Yüksek Lisans tezine dayalı olarak hazırlanmıştır.

** MEB, Öğretmen, Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi, tekinbingolsukran@gmail.com, ORCID:0000-0001-9789-7253

*** Doç. Dr., Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Siirt. veysel.okcu56@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3807-506X

Abstract

The purpose of the current study is to determine whether there is a relationship between youth leadership characteristics and social emotional competences of students attending university. The “Youth Leadership Traits” and “Social Emotional Competence” scales were used as data collection tools. The study employed the survey model. As a result of the study, it was determined on the basis of the perceptions of the university students that they have the youth leadership characteristics “often” and social-emotional competencies at “high” level. It was also determined that there is a positive, high and significant correlation between the youth leadership characteristics and social emotional competences of the students attending the university. In addition, it was determined that there is a positive, high and significant correlation between the youth leadership characteristics of the students and the compatibility and expressiveness sub-dimensions of their social emotional competences. As a result of the regression analysis, it was determined that the youth leadership characteristics of the university students in general significantly predict their social emotional competency levels. In general, it was concluded that 61% of the variance in the social emotional competences of the university students is explained by their youth leadership characteristics.

Keywords: Leadership, Youth Leadership, Social Emotional Competence, University Students, Siirt.

Giriş

Günümüz dünyasındaki hızlı değişim ve dönüşüm karşısında gençler, hem kişisel hem de toplumsal sorunlarla uğraşmak durumunda kalmaktadır. Gençlerin kişisel ve toplumsal sorunlarla baş edebilmesi için girişken olma, sorumluluk alma, güven duyma, sağlıklı karar alabilme, gruba öndelik yapma, iletişim kurabilme ve problem çözebilme vb. birçok özelliklere sahip olması gerekir. Dolayısıyla da bu gibi zorlukların üstesinde gelebilmek ve daha güvenli bir gelecek inşa edebilmek için gençlerinde kendilerini keşfetmesi, yönetmesi ve liderlik kapasitelerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda gençlerin liderlik kapasitesini geliştirmek için gençlik liderlik özelliklerinin tespit edilmesi ve geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Gençlik, özünde etkin sosyal bir olgu ve süreçtir. Hem içinde bulunduğu sosyo-kültürel koşullarla şekillenen hem de aynı toplumu değiştirip dönüştürebilme kuvvetine sahip bir toplumsal kesittir (Güner, 2016, s. 6). İnsan hayatının en önemli ve en kritik evrelerinden biri gençliktir. Genç nesillerin kendilerini ve çevrelerini tanıyan, analitik düşünen, bir vizyon sahibi olan, oto kontrolü edinmiş nitelikli bireyler olmaları beklenmektedir (Cansoy, 2015). Özetle, hayatın tüm dönemlerinde derin etkileri olacak olan sosyal, kültürel, psikolojik ve biyolojik ve diğer yönlerden toplumsal şekillenmeye ve gelişmeye yönelindiği bir çağdır (Cafoğlu ve Okçu, 2013).

Gençlik liderliği, dinî kurumlarda veya birtakım kuruluşlarda yol gösteren ve liderlik yapan kişiler anlamında kullanılmasına karşın genellikle gençleri lider olarak tanımlayan biçiminde kullanılmaktadır (Kosutic, 2010, s. 33). Yapılan araştırmalarda, gençlik liderlik özellikleri sıklıkla şöyle ifade edilmektedir: Gençler mücadele azmine sahip olmalı ve bir amaç edinebilmelidir, çevresinde güvenilir bir kişi olarak algılanmalı, karşılaştığı sorunları çözebilme kabiliyetine sahip olmalı, karar almada yetenekli olmalı,

iletişim kurabilmeye oldukça başarılı olmalı, grup içinde uyumlu olmalı ve sorumluluk almaktan kaçınmamalıdır (Cansoy, 2015). Gençlik liderliği, gençlerin etkili ve verimli olmasına, sosyal olay ve olgular üzerinde mantıklı ve rasyonel etki yapabilmelerine atıfta bulunur (Drum, 1988, s. 5).

Günlük hayatta insanlar arasındaki rahat etkileşimin kurulması bireysel farklılıklar ile ilgili bir konudur. Bazı insanlar sosyal konular karşısında daha yetkin iken, bazıları ise daha az yetkindir. Bireyler arasında bu tür farklılıkları anlamak için bilişsel ve duygulanımla ilgili süreçlerin sosyal davranışlara ne gibi etkisinin olduğu ortaya konması önem arz etmektedir. Sosyal-duygusal yetkinlik kavramı tam olarak söz konusu durumu anlamaya yardımcı olan bir kavramdır (McBrien ve ark., 2018). Sosyal-duygusal yetkinlik, toplumsal konulara uyum sağlamaya yardım eden ve bireysel farklılıkları tanımlayan bir yapıdır. Sosyal-duygusal yetkinliğin hem etkileşimleri yönetme yeteneği hem de bu etkileşimlerden memnun kalmayı sağlayan yönleri mevcuttur. Sosyal-duygusal yetkinlik, bireylerin toplumsal ilişkilerini yönlendiren ve sosyal davranışlara dönüştürülmesiyle ilgilidir. Sosyal-duygusal yetkinliği yüksek olan bireyler muhtemelen sosyal-duygusal yetkinliği düşük olan bireylerden daha iyi etkileşimde bulunurlar (Bruni, 2020).

Yapılan literatür taramasında, öğrencilerin sosyal-duygusal yetkinlikleri akranlar arası ilişkiler ve öğretmen öğrenci ilişkileri de dahil olmak üzere kişilerarası ilişkileri olumlu yönde etkilediğine dair bulgulara ulaşılmıştır. Sosyal-duygusal olarak yetkin olan öğrenciler, başarılı bir şekilde duygularını kontrol edebilir ve yönlendirebilirler. Öfke kontrolünü sağlayarak, kendileri ve arkadaşları arasındaki görüş farklılıklarını uzlaştırmaya yardımcı olurlar. Böylece akran ilişkilerini karşılıklı olarak sürdürmelerine ve daha sağlıklı bir yapıya kavuşmasına imkân sağlamış olurlar (Asher, Parker ve Walker, 1998). Ayrıca, öğrencilerin sosyal-duygusal yetkinlikleri, akran ilişkileri ve öğretmen-öğrenci ilişkileri yoluyla akademik performansı da dolaylı olarak olumlu yönde etkileyebilmektedir (Zins ve ark., 2004; Delay ve ark., 2016). Yapılan birçok çalışmada ise, sosyal-duygusal yetkinliği yüksek olan öğrencilerin, özellikle de dezavantajlı öğrencilerin (Baker, 1999; Reyes ve ark., 2000) sağlıklı gelişimine katkıda bulunulabileceği ortaya konulmuştur (Durlak ve ark., 2011; Jones ve ark., 2017).

Öğrencilerin başta karar verme becerileri olmak üzere öz farkındalıkları, öz yönetim biçimleri, sosyal farkındalıkları ve sosyal ilişkilere yönelik becerileri genel olarak sosyal-duygusal yetkinliklerini geliştirmeyi amaçlamaktadır (DePaoli ve ark., 2017). Uzun vadede, sosyal-duygusal yetkinliği yüksek olan öğrencilerin sorumlu vatandaşlar olma, kariyerlerinde başarılı olma, olumlu ilişkilere ve daha iyi zihinsel sağlığa sahip olma olasılığı daha yüksektir (Greenberg ve ark., 2017). Genel olarak, öğrencilerin sosyal-duygusal yetkinliklerinin yüksek olması onların okulda, kariyer yapmada ve hayatta daha başarılı olmalarına yardımcı olabilir.

Türkiye’de yapılan gençlik araştırmaları, daha çok problem merkezlidir. Söz konusu çalışmalar, betimleme ve bir durumu ortaya koyan araştırmalar biçimindedir. Gençlik liderliği, gençlerin daha çok toplumsal açıdan gelişmeye, bireyler arası etkileşimine, toplumsal farkındalığına ve toplumsal yeteneklerinin geliştirilmesine odaklanmaktadır (Day, 2000; akt. Erpalabıyık, 2018). Dolayısıyla da, güçlü ve etkili bir gençlik liderinin sosyal duygusal açıdan da yetkin olması gerekir. Nitekim Dempster,

Stevens ve Keeffe (2011, s. 6), sosyal ilişkilerde liderlik özelliklerini ortaya koyabilmek ancak sosyal yetkinlik düzeyinin yüksek olması ile mümkün olabileceğini vurgulamaktadır.

Türkiye’de ise üniversite öğrencileriyle ilgili farklı alanlarda yapılmış birçok çalışmalara rastlanmaktadır. Ancak literatür de gençlik liderliği ile ilgili yeterli düzeyde araştırmaların yapıldığı söylenemez. İlköğretim ve ve Ortaöğretim öğrencilerinin liderlik özelliklerine yönelik olarak yapılan çalışmaların (Avcı, 2009; Birol, 2005; Cansoy, 2015; Çelik ve Sünbül, 2008; Durmuş, 2011; Güneş, 2010; Ogurlu, 2012; Parlar ve ark., 2017; Tüysüz, 2007) çok az olduğu gözlenmektedir. Türkiye’de üniversite öğrencileri üzerinde gençlik liderlik özellikleri ile ilgili olarak yapılan çalışmaların ise (Akdemir, 2007; Bayturan, 1995; Bülbül, 2019; Erpalabıyık, 2018; Okçu ve ark., 2017; Özmutlu, 2008; Parlar, 2014; Saylık ve Anık, 2021; Soyünen, 2002; Tokmak, 2020) yine sınırlı sayıda olması dikkat çekmektedir. Benzer şekilde yapılan literatür taramasında çocukların ve gençlerin sosyal-duygusal yetkinlikleriyle ilgili olarak (Arslan Yalçın, 2009; Ay, 2019; Bozkurt, 2016; Koçyiğit ve ark., 2015; Ural ve ark., 2015; Öneren Şendil, 2010) birçok araştırmanın yapıldığı görülmektedir. Gençlik liderliği ve sosyal-duygusal yetkinlik ile ilgili alanda ortaya konulan çalışmalar incelendiğinde, gençlik liderliği ile farklı değişkenlerin ilişkilendirildiği görülmektedir. Ancak, literatürde gençlerin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal-duygusal yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik herhangi bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

Turan (2013, s. 12) hiçbir genci dışarıda bırakmadan hangi özelliklerle onların yetiştirilmesi gerektiği noktasında yoğun çaba harcanması gerektiğini vurgulamaktadır. Nitekim Ngai, Chaung, Ngai ve To’da (2012) gençlerin liderlik özelliklerinin saptanması, gençleri geleceğin liderleri olarak hazırlanmalarına, toplumun değişimi ve gelişmesi için olumlu yönde katkıda bulunmalarına imkân sağlayacaktır. Yapılan bu araştırmada, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin belirlenmesi ve bu liderlik özelliklerinin gençlerin sosyal-duygusal yetkinlik düzeyleri arasında anlamlı ve olumlu bir etkisinin olabileceği öngörülmektedir. Dolayısıyla da yapılan araştırmayla, literatüre katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, üniversitede eğitim gören öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal-duygusal yetkinlikleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu nedenle aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ne düzeydedir?
2. Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre anlamlı bir fark oluşturmakta mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin sosyal-duygusal yetkinlikleri ne düzeydedir?
4. Üniversite öğrencilerinin sosyal-duygusal yetkinlikleri cinsiyet ve yaş değişkenleri bağlamında aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmakta mıdır?
5. Üniversitede eğitim gören öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal-duygusal yetkinlikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Üniversitede eğitim gören öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri sosyal-duygusal yetkinliklerini anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

Kavramsal Çerçeve

Gençlik Liderlik ve Özellikleri

Liderlik genel olarak yetişkinlerle ilişkilendirilse de, gençlik ve liderlik arasındaki bağlantı son yıllarda artmaktadır (Libby, Sedonaen ve Bliss, 2006). Kouzes ve Posner (2012), liderliğin cinsiyet veya yaşa bakılmaksızın herkes tarafından öğrenilebileceğini ve yapılabileceğini belirtmiştir. Nelson (2010) ise 10 yaşında liderlik kabiliyeti gösteren gençlerin liderlik için gerekli olan becerileri öğrenmeye bilişsel olarak hazır olduklarını iddia etmiştir ve liderlik yeteneğini “bir çocuğun sahip olması gereken odak nokta” olarak ifade etmiştir. Gençlik liderlik özellikleri çerçevesinde aşağıdaki özelliklerin genel anlamda öne çıktığı görülmektedir.

Mücadele Azmi ve Amaç Edinme: Lider kişi ne istediğini bilir, amaçlarından daha fazlasını gerçekleştirmeye çalışır. Karşılaşılan zorluklara göğüs gerer ve pes etmez, ideallerine ulaşmak için gayret gösterir, amacına ulaşmak adına her zaman çalışır ve geleceğe umutla bakar (Bennis, 2009; Northouse, 2010).

İletişim Kurabilme Becerisi: Lider kişi her durumda gereken iletişim kanalını kurabilmesi gerekir. Bunun için kolay ve anlaşılır bir biçimde konuşabilmeli, dikkatli bir dinleyici olmalı, iyi bir yazar olmalı, görüşmelerden ve toplantılardan kaçmamalı, karşısındakine hoşgörülü davranmalı onunla empati kurabilmelidir (Adair, 2011, s. 1). Diğer insanların düşüncelerine saygılı olmalı ve başkalarıyla birlikte karar verebilmelidir.

Grup Becerilerine Sahip Olma: Gençlik liderliğinde, liderin üyesi grubu doğru yönetebilmesi, grup içinde planlamalar yapabilmesi, sorumluluktan kaçmaması, hem kendisi hem başkasının mücadele azmini artırması, grubun ortak amaçlarını belirleyebilmesi oldukça önemlidir (Adair, 2011, s. 221). Liderlik rolünü üstlenen kişi amaçları belirleyerek grubu ortak bir vizyonda buluşturabilmelidir. Öte yandan grubun başarı ve selameti için liderin çatışmaları çözmesi ve bütün grup üyelerine saygılı davranması gerekir (Richardson ve Feldhusen, 1986; akt. Meyer, 1995, s. 20).

Güven Duyma ve Güvenilir Olma: Liderin güvenilir birisi olması ve güven duyması karakterinin sağlamlığını gösterir (Adair, 2003; Northouse, 2010; Yukl, 2010). Liderin çevresindekilerle doğru iletişim kurması için güven duyması önemli bir vasıftır. Lider grubu doğru yönetebilme adına diğerlerine yardım etmeli, onların sıkıntılarının üstesinden gelmelerine yardımcı olmalı, yeri geldiğinde onları sabırla dinlemeli ve güveni esas alan bir ilişki ortamı sağlamalıdır (Derks ve ark., 2014).

Karar Verme Yeteneği: Lider amaçları doğru belirlemeli, amaca ulaşabilmek adına gereken bilileri toplayabilmeli, farklı yolları ortaya koyabilmeli, faaliyete bulunma ve değerlendirmede geri durmamalı (Adair, 2011, s. 29).

Sorun Çözme Yetenekleri: Karşılaşılan sorunun doğru tanımı, sorunu çözmeye adına gereken bilginin belirlenmesi ve çözüm yollarının sunulması sorunun aşılması liderden beklenen özelliklerdir (OECD, 2014).

Sorumlu Davranma: Grubun başarı için liderin sorumluluk duygusuna sahip olması gerekir. Lider kişi toplumsal sorunlara karşı duyarlıdır, yaşadığı toplumun menfaatleri için gayretli davranır, öteki insanlara saygılıdır, sorumluluklarını bilir (Dugan ve Komives, 2007).

Genç kuşakların gelişimlerinin olumlu yönde olması için gençlerde geliştirilmesi gereken vasıflarından ilki, liderlik özelliğidir (Turan ve Cansoy, 2015, s. 3). Batı toplumlarında gençlik liderliği bilhassa gençlik hizmet sahalarında önemli görülmekte ve günümüzde bir meslek olarak değerlendirilmektedir (Bayturan, 1995). Amirianzadeh (2012), liderlik gelişim programlarının öğrencilerdeki bilgi, yetenek, davranış düzeyinin ilerletilmesi adına büyük yararlarının olduğunu belirtir. Gençlik liderliğinde özgüven, öz farkındalık, bireysel gelişim, çok kültürlülüğü kavrama, liderlik yetenekleri, sosyal ilişkiler kurabilme ve öz değerlendirme vurgulanır. Gençlik liderliğini üstlenen kişi genç kuşaklarını ruhsal vaziyetini kontrol etmeli gençlerin güçlü ve eksik taraflarını ortaya çıkarmasına yardımcı olmalıdır. Lider demokratik ilişkiler geliştirerek grubun üyelerine eşit ve adil yaklaşmalıdır. Demokratik ahlakın bütün grup üyeleri tarafından kabul edilmesine hizmet etmelidir (Bayturan,1995, s. 45-46).

Öğrencilerin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Sosyal-Duygusal Yetkinlikleri Arasındaki İlişki

Gençlik liderlik özelliklerinin ne olduğu ve bunların gençlere nasıl kazandırılacağı son derece önemlidir. Nitekim geleceğe yön verecek olan gençlerin bugünden lider olarak yetiştirilmesi için birtakım vasıflara sahip olması gerekmektedir. Bu vasıfların temelinde sorumluluk, mücadele isteği, karar verebilme, etkili iletişim kurabilme, güven duyma ve grup becerilerine sahip olma gibi nitelikler yer almaktadır. Ngai ve arkadaşlarına (2012) göre gençlerin liderlik özelliklerinin belirlenmesi ve bu yönde özelliklerinin geliştirilmesi, gençleri geleceğin liderleri olarak yetiştirmelerini sağlayacak, toplumsal gelişme ve değişimlere katkıda bulunacaktır. Gençlerin kitlelere yön verebilmesi için gençlik liderlik özelliklerini iyice özümsemesi gerekmektedir. Çünkü gençler yarının geleceğidir. Hazırlıksız olan ve geleceğe hazırlanamayan çoğu genç, kendi liderlik potansiyellerine ulaşamayabilir (Conner ve Strobel, 2007).

Gençlerin lider olabilmelerinde sosyal ve bilişsel kabiliyetler önem arz etmektedir. Gençlerin ortak hedef ve vizyon doğrultusunda çalışması ve gençlerin önderlik etmesi gençlik liderliğinin odaklandığı başlıca konulardır (Redmond ve Dolan, 2014, s. 3). Gençlerin bu gibi nitelikleri; kendini yönetebilme, başkalarına liderlik etme ve onları yönlendirme, sorumluluklar üstlenme, yeni ve farklı fikirlerle saygılı olma, orjinal düşünceler üretme gibi birçok sosyal sorumluluk alanlarını kapsamaktadır (CMU, 2004). Sosyal-duygusal yetkinlik ise, toplumsal konulara uyum sağlamaya yardım eden ve bireysel farklılıkları tanımlayan bir yapıdır. Sosyal-duygusal yetkinliğin hem etkileşimleri yönetme yeteneği hem de bu etkileşimlerden memnun kalmayı sağlayan yönleri mevcuttur (Bruni, 2020). Sosyal-duygusal yetkinlik bireyin kendini yeterli ve etkili görmesi açısından son derece önemli bir kavramdır. Topluma kolayca adapte olabilme, kendini özgürce ifade edebilme, etkili bir iletişim kurabilmenin temelinde sosyal ve duygusal olarak yetkin olmak gelmektedir. Gençlerin sosyal-duygusal olarak yetkin olup geleceğin liderleri olabilmesi son derece önem arz etmektedir.

Genel anlamda araştırmacılar sosyal duygusal yetkinliği toplumsal ilişkilerdeki başarı, arkadaşlık gibi dış unsurlara ve kişinin sahip olduğu birtakım yeteneklere göre muhtelif biçimlerde ele almaktadırlar (Rose Krasnor, 1997). Sosyal yetkinlik inancı, kişinin yeni dostluklar kurmasına ve toplumsal bağ oluşturma kapasitesine yönelik bir olguyu ifade etmektedir (Wei ve ark., 2005).

Sosyal yetkinlik inancı, kişinin yeni dostluklar kurmasına ve toplumsal bağ oluşturma kapasitesine yönelik bir kavram olarak tanımlanmıştır (Wei ve ark., 2005). Genel anlamda araştırmacılar sosyal duygusal yetkinliği, toplumsal ilişkilerdeki başarı ve arkadaşlık gibi dış unsurlara ve kişinin sahip olduğu birtakım yeteneklere göre muhtelif biçimlerde ele almaktadırlar (Rose Krasnor, 1997). Duygusal kabiliyet, sosyal yetkinlik için ihtiyaç duyulan diğer bir öğedir (Çorbacı Oruç, 2008). Parrott (2001), hislerin toplumsal olduğundan bahseder ve hislerin büyük bir kısmının dış dünya ile kurulan etkileşim yoluyla meydana getirildiğini ifade eder (akt. Koçyiğit, Sezer ve Yılmaz, 2015:210). Sosyal-duygusal yetkinliğin en önemli alt boyutlarından biri duygusal zekâdır. Duygusal zekâ, liderlik başta olmak üzere birçok bilimsel araştırmanın yapıldığı bir konudur. Ortaya konulan çalışmalarda kişinin duygusal zekâ seviyesiyle liderlerin tesiri ve başarısı arasında güçlü ve olumlu bir bağın olduğu tespit edilmiştir (Bardzil ve Slaski, 2003, akt. Delice ve Günbeyi, 2013). Duygusal zekâsı yüksek olan liderler, kendi duygularını yönetebildikleri gibi takipçilerinin de duygularını yönetebilirler.

Gençlerin öncelikle geliştirilmesi gereken vasıfların başında, liderlik özelliği gelmektedir (Turan ve Cansoy, 2015, s. 3). Gençlik liderliği, gençlerin grup birlikteliği, sorumlu davranma ve vizyon edinme gibi niteliklerini kapsar (Edelman ve ark., 2004, s. 4). Sosyal-duygusal yetkinlik ise en genel anlamıyla toplumsal ilişkilerde başarı, dostluk gibi çevresel işaretlere ve kişilerin sahip oldukları bazı yeteneklere göre muhtelif biçimlerde ele alınmaktadır (Rose Krasnor, 1997). Her iki değişkenin ortak bileşenleri ise bireyin kendine olan inancı, etkili iletişim becerisi ve sosyal ilişkilerin iyi yürütülmesi olduğu söylenebilir. Dolayısıyla da hem gençlik liderliğinin hem de sosyal duygusal yetkinlik kavramlarının ortak noktada buluşabildiği ifade edilebilir.

Özetle, yapılan bu çalışmada gençlik liderliği ile sosyal duygusal-yetkinlik arasında olumlu açıdan anlamlı bir ilişki olduğunu öngörülmektedir. Öte yandan sosyal duygusal yönden yetkin olan bir gencin, liderlik yönünden de etkili olabileceği varsayılmaktadır. Üniversite öğrencileri üzerimde birçok araştırma gerçekleştirilmesine karşın, gençlerin liderlik özellikleri hakkında Türkiye'de yeterli sayıda araştırmanın yapılmadığı gözlenmektedir. Ayrıca üniversitede eğitim gören öğrencilerin gençlik liderlik özellikleriyle sosyal-duygusal yetkinlikleri arasındaki ilişki ile ilgili literatürde gerçekleştirilen herhangi bir araştırmaya da rastlanılmamıştır.

Yöntem

Desen

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal duygusal yetkinlikleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlandığı için ilişkisel tarama modeli tercih edilmiştir (Karasar, 2007, s. 81).

Araştırmanın Evreni

2019-2020 eğitim-öğretim yılında Siirt Üniversitesinde lisans düzeyinde eğitim veren 6 fakülte'deki 6656 üniversite öğrencisi, bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bunlar sırasıyla; Eğitim Fakültesinde 1870, Fen-Edebiyat Fakültesinde 1377, İlahiyat Fakültesinde 1261, Sağlık Bilimleri Fakültesinde 1150, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde 607 ve Veterinerlik Fakültesinde ise 391 öğrenci lisans eğitimi yapmaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın lisans eğitimi alan tüm öğrenciler üzerinde yapılması hedeflendiği için Covid 19 pandemi süreci nedeniyle Google Forms aracılığı ile evreninde bulunan öğrencilere ulaşılabileceği öngörülmüş ve bu nedenle de araştırmada örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Bu doğrultuda yapılan araştırmada, Siirt Üniversitesi Rektörlüğünden gerekli izinler alındıktan sonra öğrencilere ölçek formlar uygulanmıştır. Google forms aracılığıyla oluşturulan ölçekler öğrencilere okul Whatsapp grupları aracılığıyla iletilmiş ve 713 veri değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada elektronik ortamda toplanan 740 adet ölçekten 27 adedinin peşi sıra aynı madde güçlüğü işaretlenen ölçeklerin yönergeye uygun olmamasından ötürü analize tabi tutulmamış olup, analizler 713 öğrenciden dönen veri seti üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evren ve çalışma grubuna ilişkin fakülte'deki toplam öğrenci sayıları aşağıdaki Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmanın evren ve çalışma grubunu oluşturan fakülte'deki toplam öğrenci sayıları

Fakülte	Evren	Çalışma Grubu
Eğitim	1870	234
Fen Edebiyat	1377	173
İlahiyat	1261	76
Sağlık Bilimleri	1150	135
İİBF	607	57
Veterinerlik	391	38
Toplam	6656	713

Tablo 1'de görüldüğü üzere, Siirt Üniversitesinin Eğitim Fakültesinden 234, Fen Edebiyat Fakültesinden 173, Sağlık Bilimleri Fakültesinden 135, İlahiyat Fakültesinden 76, İktisadi ve İdari Bilimler fakültesinden 57 ve Veterinerlik Fakültesinden 38 olmak üzere toplam 713 lisans öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Evrenin yaklaşık %11'inden (713 üniversite öğrencisi) veri elde edilerek analizler yapılmıştır. Üniversite öğrencilerinin kişisel bilgileri aşağıdaki Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özellikleri

		N	%
Cinsiyet	Kadın	497	69.7
	Erkek	216	30.3
	Toplam	713	100.0
Yaş	18-19 arası	160	22.4
	20-21 arası	252	35.3
	22-23 arası	166	23.3
	24 ve üstü	135	18.9
	Toplam	713	100.0
Fakülte	Eğitim	234	32.8
	Fen Edebiyat	173	24.3
	Sağlık Bilimleri	135	18.9
	İlahiyat	76	10.7
	İktisat ve İdari Bilimler	57	8.0
	Veterinerlik	38	5.3
	Toplam	713	100.0

Yukarıdaki Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin 497'si (%69,7) kadın, 216'sı (%30,3) ise erkeklerden oluşmaktadır. Genel olarak araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun kadın öğrencilerden oluştuğunu görmekteyiz. Üniversite öğrencilerinin 160'ı "18-19" (%22,4) yaş arası, 252'si "20-21" (%35,3) yaş arası, 166'sı "22-23"(%23,3) yaş arası, 135'i 24 yaş ve üstü (%18,9) olduğunu görmekteyiz. Öğrencilerin çoğunun "20-21" yaş aralığında olduğunu söyleyebiliriz. Öğrencilerin 234'ü Eğitim Fakültesi (%32,8), 173'ü Fen Edebiyat Fakültesi(%24,3), 135'i Sağlık Bilimleri Fakültesi (%18,9), 76'sı İlahiyat Fakültesi (%10,7), 57'si İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi (% 8,0) ve 38'i Veterinerlik Fakültesinde (%5,3) öğrenim görmektedir. Araştırma grubundaki öğrencilerin en fazla eğitim fakültesinden en az da ise veterinerlik fakültesinden olduğu göze çarpmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın gerçekleştirilmesinde öncelikle üniversitede eğitim gören öğrencilere uygulanması amacıyla iki ölçme aracı kullanılmıştır. Bunlardan birincisi Cansoy'un (2015) geliştirdiği "Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği"dir. Söz konusu ölçme aracı beşli Likert tipinde, 40 maddeden ve 7 alt boyuttan meydana gelmektedir. 7 faktörlü bir yapıya sahip olan ölçeğin açıkladığı toplam varyans % 51.06'dır (Cansoy, 2015, s. 65-74).

İkincisi ise Sosyal-Duygusal Yetkinlik Ölçeği'dir (SDYÖ). McBrien ve arkadaşları (2018) tarafından geliştirilen ölçek Ay (2019) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek beşli Likert tipindedir ve 25 maddeden meydana gelmektedir. Sosyal Duygusal Yetkinlik Ölçeği ise, uyumluluk ve anlatımcılık

olmak üzere iki alt boyutu ölçmektedir. Ölçeğin bu alt boyutları ise uyumluluk 16 ve anlatımcılık ise 9 maddeden oluşmaktadır.

Yapılan bu çalışmada ise, verilerin güvenilirliğine ilişkin yapılan Cronbach's alpha güvenilirlik analiz sonuçları aşağıdaki Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3. Ölçeklere İlişkin Betimsel İstatistikler

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayısı
Mücadele isteği ve hedef koyma	7	.82
İletişim kurabilme	7	.84
Grup becerileri	7	.85
Güven duyma ve güvenilir olma	6	.71
Karar verme becerileri	4	.84
Problem çözme becerileri	4	.84
Mesuliyet ve sorumluluk	5	.72
Gençlik Liderlik Ölçeği	40	.93
Uyumluluk	16	.90
Anlatımcılık	9	.81
Sosyal-Duygusal Yetkinlik Ölçeği	25	.93

Tablo 3'te görüldüğü gibi, ölçeklerin boyutları ve ölçek toplamlarına ilişkin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayıları. 71 ile. 93 arasında değerler almaktadır. Bu durumda ölçeklerin ve ölçek alt boyutlarının yeterli güvenilirlikte olduğu anlaşılmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında kullanılmasına karar verilen ölçeklerin uygulanabilmesi için Siirt Üniversitesi Etik Kurulundan gerekli izin alınmıştır. Onay ve izin işlemlerinden sonra ölçekler, ülkemizde Covid-19 pandemi süreci nedeniyle Google Form üzerinden oluşturulmuştur. Uygulanan veriler araştırmacı tarafından incelenerek özensiz ve dikkatsiz doldurulduğu düşünülen formlar ayıklandıktan sonra geriye kalan 713 veri üzerinde analizler yapılmıştır. Araştırma kapsamında toplanan veriler SPSS 22 programında analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde betimsel istatistiklerden, t-testi, ANOVA testi ve LSD testinden, ayrıca korelasyon ve regresyon analizler tekniklerinden yararlanılarak hesaplamalar yapılmıştır.

Araştırmada, öncelikle grupların normal dağılımını için çarpıklık (Skewness)-basıklık (Kurtosis) analiz sonuçlarına bakılmış ve gençlik liderlik ölçeğinin çarpıklık (Skewness) değeri “.834” basıklık (Kurtosis) değeri ise “1.440”, sosyal duygusal yetkinlik ölçeğinin çarpıklık (Skewness) değeri “1.023” basıklık (Kurtosis) değeri ise “2.015” olarak tespit edilmiştir.

Bulgular

Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özelliklerine ve Sosyal Duygusal Yetkinlik Düzeylerine İlişkin Bulgular

Aşağıdaki Tablo 4'te üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ve sosyal-duygusal yetkinlerine yönelik yapılan analiz sonuçları sunulmuştur.

Tablo 4. Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ve sosyal-duygusal yetkinleri ilişkin betimsel istatistikler (N=713)

Boyut	\bar{x}	Ss	Algı Düzeyi
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	4.11	.48	Sıklıkla
İletişim Kurabilme	4.04	.68	Sıklıkla
Grup Becerileri	3.75	.73	Sıklıkla
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	4.22	.63	Her zaman
Karar Verme Becerileri	4.18	.57	Sıklıkla
Problem Çözme Becerileri	4.26	.69	Her zaman
Mesuliyet ve Sorumluluk	4.28	.61	Her zaman
Gençlik Liderlik (Toplam)	4.19	.62	Sıklıkla
Uyumluluk	4.01	.59	Genellikle
Anlatımcılık	4.01	.64	Genellikle
Sosyal-Duygusal Yetkinlik (Toplam)	4.01	.61	Genellikle

Araştırma sonucunda genel olarak üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerine ($\bar{x}=4.19$) “iyi/sıklıkla” düzeyde sahip oldukları belirlenmiştir. Alt boyutlar incelendiğinde ise, en yüksek değere “mesuliyet ve sorumluluk alma” ($\bar{x}=4.28$) ve en düşük değere ise “grup becerileri” ($\bar{x}=3.75$) alt boyutlarında gerçekleştiği, “karar verme becerileri ile mücadele isteği ve hedef koyma” alt boyutlarının “sıklıkla” diğer bir deyişle “iyi düzeyde” olduğu, “mesuliyet ve sorumluluk”, “problem çözme becerileri ve “güven duyma ve güvenilir olma” alt boyutlarının ise “çok iyi düzeyde” olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgulardan hareketle genel olarak üniversite öğrencilerinin iyi düzeyde gençlik liderlik özelliklerine sahip oldukları saptanmıştır. Bu bulgu gençlerin iyi ancak daha da geliştirilmesi gereken bir liderlik becerilerine ihtiyaçlarının olduğunu göstermektedir.

Üniversiteye devam eden öğrencilerin genel olarak sosyal duygusal yetkinlik düzeylerinin olumlu ve yüksek düzeyde olduğu ($\bar{x}=4.01$) tespit edilmiştir. Sosyal-duygusal yetkinliğin alt boyutları incelendiğinde ise benzer şekilde “uyumluluk” ve “anlatımcılık” alt boyutlarının da aynı değerlere sahip olduğu tespit edilmiştir. Buna göre genel olarak gençlerin kendilerini sosyal-duygusal yönden yeterli düzeyde algıladıkları söylenebilir. Bu sonuç anlamlı ve memnuniyet verici olarak değerlendirilebilir.

Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Sosyal-Duygusal Yetkinliklerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi

Üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre gençlik liderlik özellikleri ve sosyal-duygusal yetkinlik düzeylerine ait yapılan analiz sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 5. Cinsiyete göre her iki değişkene ilişkin elde edilen t-Testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	Sd	p																																																																																																																				
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	Kadın	497	4.03	.67	-.537	711	.59																																																																																																																				
	Erkek	216	4.06	.69				İletişim Kurabilme	Kadın	497	3.74	.72	-.291	711	.77	Erkek	216	3.76	.77	Grup Becerileri	Kadın	497	4.23	.61	.881	711	.37	Erkek	216	4.19	.68	Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Kadın	497	4.21	.53	2.040	711	.02*	Erkek	216	4.11	.66	Karar Verme Becerileri	Kadın	497	4.28	.68	.924	711	.35	Erkek	216	4.23	.72	Problem Çözme Becerileri	Kadın	497	4.30	.61	.858	711	.39	Erkek	216	4.25	.61	Mesuliyet ve Sorumluluk	Kadın	497	4.20	.62	.461	711	.64	Erkek	216	4.17	.63	Gençlik Liderlik Ölçeği (Toplam)	Kadın	497	4.12	.46	.711	711	.47	Erkek	216	4.09	.51	Uyumluluk	Kadın	497	4.04	.63	2,124	711	.03	Erkek	216	3.93	.67	Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59	Erkek	216	3.99	.66	Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25
İletişim Kurabilme	Kadın	497	3.74	.72	-.291	711	.77																																																																																																																				
	Erkek	216	3.76	.77				Grup Becerileri	Kadın	497	4.23	.61	.881	711	.37	Erkek	216	4.19	.68	Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Kadın	497	4.21	.53	2.040	711	.02*	Erkek	216	4.11	.66	Karar Verme Becerileri	Kadın	497	4.28	.68	.924	711	.35	Erkek	216	4.23	.72	Problem Çözme Becerileri	Kadın	497	4.30	.61	.858	711	.39	Erkek	216	4.25	.61	Mesuliyet ve Sorumluluk	Kadın	497	4.20	.62	.461	711	.64	Erkek	216	4.17	.63	Gençlik Liderlik Ölçeği (Toplam)	Kadın	497	4.12	.46	.711	711	.47	Erkek	216	4.09	.51	Uyumluluk	Kadın	497	4.04	.63	2,124	711	.03	Erkek	216	3.93	.67	Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59	Erkek	216	3.99	.66	Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25	Erkek	216	3.97	.64								
Grup Becerileri	Kadın	497	4.23	.61	.881	711	.37																																																																																																																				
	Erkek	216	4.19	.68				Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Kadın	497	4.21	.53	2.040	711	.02*	Erkek	216	4.11	.66	Karar Verme Becerileri	Kadın	497	4.28	.68	.924	711	.35	Erkek	216	4.23	.72	Problem Çözme Becerileri	Kadın	497	4.30	.61	.858	711	.39	Erkek	216	4.25	.61	Mesuliyet ve Sorumluluk	Kadın	497	4.20	.62	.461	711	.64	Erkek	216	4.17	.63	Gençlik Liderlik Ölçeği (Toplam)	Kadın	497	4.12	.46	.711	711	.47	Erkek	216	4.09	.51	Uyumluluk	Kadın	497	4.04	.63	2,124	711	.03	Erkek	216	3.93	.67	Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59	Erkek	216	3.99	.66	Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25	Erkek	216	3.97	.64																				
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Kadın	497	4.21	.53	2.040	711	.02*																																																																																																																				
	Erkek	216	4.11	.66				Karar Verme Becerileri	Kadın	497	4.28	.68	.924	711	.35	Erkek	216	4.23	.72	Problem Çözme Becerileri	Kadın	497	4.30	.61	.858	711	.39	Erkek	216	4.25	.61	Mesuliyet ve Sorumluluk	Kadın	497	4.20	.62	.461	711	.64	Erkek	216	4.17	.63	Gençlik Liderlik Ölçeği (Toplam)	Kadın	497	4.12	.46	.711	711	.47	Erkek	216	4.09	.51	Uyumluluk	Kadın	497	4.04	.63	2,124	711	.03	Erkek	216	3.93	.67	Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59	Erkek	216	3.99	.66	Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25	Erkek	216	3.97	.64																																
Karar Verme Becerileri	Kadın	497	4.28	.68	.924	711	.35																																																																																																																				
	Erkek	216	4.23	.72				Problem Çözme Becerileri	Kadın	497	4.30	.61	.858	711	.39	Erkek	216	4.25	.61	Mesuliyet ve Sorumluluk	Kadın	497	4.20	.62	.461	711	.64	Erkek	216	4.17	.63	Gençlik Liderlik Ölçeği (Toplam)	Kadın	497	4.12	.46	.711	711	.47	Erkek	216	4.09	.51	Uyumluluk	Kadın	497	4.04	.63	2,124	711	.03	Erkek	216	3.93	.67	Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59	Erkek	216	3.99	.66	Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25	Erkek	216	3.97	.64																																												
Problem Çözme Becerileri	Kadın	497	4.30	.61	.858	711	.39																																																																																																																				
	Erkek	216	4.25	.61				Mesuliyet ve Sorumluluk	Kadın	497	4.20	.62	.461	711	.64	Erkek	216	4.17	.63	Gençlik Liderlik Ölçeği (Toplam)	Kadın	497	4.12	.46	.711	711	.47	Erkek	216	4.09	.51	Uyumluluk	Kadın	497	4.04	.63	2,124	711	.03	Erkek	216	3.93	.67	Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59	Erkek	216	3.99	.66	Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25	Erkek	216	3.97	.64																																																								
Mesuliyet ve Sorumluluk	Kadın	497	4.20	.62	.461	711	.64																																																																																																																				
	Erkek	216	4.17	.63				Gençlik Liderlik Ölçeği (Toplam)	Kadın	497	4.12	.46	.711	711	.47	Erkek	216	4.09	.51	Uyumluluk	Kadın	497	4.04	.63	2,124	711	.03	Erkek	216	3.93	.67	Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59	Erkek	216	3.99	.66	Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25	Erkek	216	3.97	.64																																																																				
Gençlik Liderlik Ölçeği (Toplam)	Kadın	497	4.12	.46	.711	711	.47																																																																																																																				
	Erkek	216	4.09	.51				Uyumluluk	Kadın	497	4.04	.63	2,124	711	.03	Erkek	216	3.93	.67	Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59	Erkek	216	3.99	.66	Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25	Erkek	216	3.97	.64																																																																																
Uyumluluk	Kadın	497	4.04	.63	2,124	711	.03																																																																																																																				
	Erkek	216	3.93	.67				Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59	Erkek	216	3.99	.66	Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25	Erkek	216	3.97	.64																																																																																												
Anlatımcılık	Kadın	497	4.02	.59	,553	711	.59																																																																																																																				
	Erkek	216	3.99	.66				Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25	Erkek	216	3.97	.64																																																																																																								
Sosyal-Duygusal Yetkinlik	Kadın	497	4.02	.57	1,133	711	.25																																																																																																																				
	Erkek	216	3.97	.64																																																																																																																							

(*p < .05)

Tablo 5'te görüldüğü üzere kadın ($\bar{x}=4.12$) ve erkek ($\bar{x}=4.09$) öğrencilerin ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık gözükmemektedir. Gençlik liderlik özelliklerinin alt boyutları cinsiyete göre incelendiğinde ise “Güven Duyma ve Güvenilir Olma” alt boyutunda kadın ($\bar{x}=4.21$) erkek ($\bar{x}=4.11$) öğrenci grupları arasında kadın öğrenciler lehine anlamlı bir farklılaşmanın olduğu ve bu alt boyutta kadın öğrencilerin aritmetik ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre gençlik liderliğinin “güven duyma ve güvenilir olma” alt boyutundaki özelliklere daha iyi düzeyde sahip oldukları söylenebilir. Gençlik liderlik özelliklerinin “grup becerileri” kadın ($\bar{x}=4.23$) erkek ($\bar{x}=4.19$), “karar verme becerileri” kadın ($\bar{x}=4.28$) erkek ($\bar{x}=4.23$), “problem çözme becerileri” kadın ($\bar{x}=4.30$) erkek ($\bar{x}=4.25$), “sorumluluk” kadın ($\bar{x}=4.20$) erkek ($\bar{x}=4.17$) “mücadele isteği ve hedef koyma” kadın ($\bar{x}=4.03$) erkek ($\bar{x}=4.06$), “iletişim kurabilme” kadın ($\bar{x}=3.74$) erkek ($\bar{x}=3.76$) alt boyutlarında cinsiyete göre öğrenci grupları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyete göre sosyal duygusal yetkinlik düzeyleri genel olarak kadın ($\bar{x}=4.02$) ve erkek ($\bar{x}=3.97$) öğrencilerin algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Sosyal-duygusal yetkinlik ölçeğinin “Uyumluluk” alt boyutunda cinsiyete göre kadın ($\bar{x}=4.04$) ve erkek ($\bar{x}=3.93$) öğrencilerin arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiş ve bu anlamlı farkın ise kadın öğrenciler lehine sonuçlandığı gözlenmiştir. Sosyal-duygusal yetkinliğin “anlatımcılık” alt boyutunda ise cinsiyete göre kadın ($\bar{x}=4.02$) ve erkek ($\bar{x}=3.99$) öğrenciler arasında istatistiksel olarak farklılaşmamaktadır.

Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Sosyal-Duygusal Yetkinlik Değişkenlerinin Yaşa Göre İncelenmesi

Tablo 6. Gençlerin yaşlarına göre gençlik liderlik özellikleri ile sosyal-duygusal yetkinliklerine ilişkin yapılan varyans analiz sonuçları

Boyutlar	Yaş	N	\bar{x}	Ss	sd	F	p	LSD
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	18-19 arası	160	4.05	.59	3 709 712	1.23	.29	
	20-21 arası	252	4.01	.73				
	22-23 arası	166	4.11	.57				
	24 ve üstü	135	3.98	.77				
	Toplam	713	4.04	.67				
İletişim Kurabilme	18-19 arası	160	3.72	.76	3 709 712	1.18	.31	
	20-21 arası	252	3.72	.73				
	22-23 arası	166	3.83	.63				
	24 ve üstü	135	3.70	.79				
	Toplam	713	3.74	.73				

	18-19 arası	160	4.24	.62				
	20-21 arası	252	4.19	.70				
Grup Becerileri	22-23 arası	166	4.24	.58	3	0.33	.80	
	24 ve üstü	135	4.19	.57	709			
	Toplam	713	4.21	.63	712			
	18-19 arası	160	4.20	.52				
	20-21 arası	252	4.17	.62				
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	22-23 arası	166	4.23	.58	3	1.27	.28	
	24 ve üstü	135	4.11	.51	709			
	Toplam	713	4.18	.57	712			
	18-19 arası	160	4.25	.73				
	20-21 arası	252	4.20	.74				
Karar Verme Becerileri	22-23 arası	166	4.32	.62	3	1.08	.35	
	24 ve üstü	135	4.28	.59	709			
	Toplam	713	4.26	.68	712			
	18-19 arası	160	4.33	.58				
	20-21 arası	252	4.25	.67				
Problem Çözme Becerileri	22-23 arası	166	4.35	.58	3	2.06	.10	
	24 ve üstü	135	4.20	.52	709			
	Toplam	713	4.28	.66	712			
	18-19 arası	160	4.14	.64				
	20-21 arası	252	4.10	.59				
Mesuliyet ve Sorumluluk	22-23 arası	166	4.21	.50	3	.12	.01	
	24 ve üstü	135	4.35	.62	709			
	Toplam	713	4.18	.60	712			
	18-19 arası	160	4.11	.45				
	20-21 arası	252	4.07	.52				
Gençlik Liderlik Ölçeği	22-23 arası	166	4.16	.41	3	.25	.10	
	24 ve üstü	135	4.08	.46	709			
	Toplam	713	4.10	.47	712			

*24 ve üstü > 18-19 arası
*24 ve üstü > 20-21 arası
*24 ve üstü > 22-23 arası
*22-23 arası > 18-19 arası

	18-19 arası	160	4.08	.60			
	20-21 arası	252	3.96	.70			
Uyumluluk	22-23 arası	166	4.03	.55	3	1.44	.22
	24 ve üstü	135	3.96	.65	709		
	Toplam	713	4.00	.64	712		
	18-19 arası	160	4.01	.65			
	20-21 arası	252	3.97	.64			
Anlatımcılık	22-23 arası	166	4.07	.50	3	1.02	.38
	24 ve üstü	135	3.97	.60	709		
	Toplam	713	4.00	.61	712		
	18-19 arası	160	4.03	.60			
	20-21 arası	252	3.96	.64			
Sosyal Duygusal Yetkinlik	22-23 arası	166	4.05	.49	3	1.02	.38
	24 ve üstü	135	3.97	.60	709		
	Toplam	713	4.00	.59	712		

*p<.05

Tablo 6 incelendiğinde, yapılan analiz sonucunda gençlik liderlik ölçeğinin sadece “Mesuliyet ve Sorumluluk” alt boyutunda üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre aralarında anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve diğer alt boyutlar arasında ise öğrenci grupları arasında ise anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Bu farklılığın tespit etmek amacıyla LSD testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucunda, gençlik liderliğin “Mesuliyet ve Sorumluluk” alt boyutundaki bu anlamlı farkın 18-19 yaş, 20-21 yaş, 22-23 yaş aralığındaki gruplar ile 24 ve üstü yaş grupları arasında olduğu ve bu anlamlı farklılığın diğer yaş gruplarına kıyasla 24 yaş ve üstü yaş grubunun lehine sonuçlandığı görülmüştür. Ayrıca yapılan analiz sonucunda, 22-23 yaş grubundaki öğrencilerin “Mesuliyet ve Sorumluluk” alt boyutundaki gençlik liderlik özellikleri 18-19 yaş grubundakilere göre aralarında anlamlı bir farkın olduğu ve 22-23 yaş grubundaki öğrencilerin aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada, üniversiteye öğrencilerinin sosyal-duygusal yetkinlik düzeylerinin ise yaş değişkenine göre ise öğrenci grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Sosyal-Duygusal Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Ait Analiz Sonuçları

Aşağıdaki Tablo 7’de Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal duygusal yetkinlik arasındaki ilişkiye ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 7. Gençlik liderlik özellikleri ile sosyal-duygusal yetkinlik arasındaki korelasyon analizine ilişkin bulgular

Boyutlar	Sosyal Duygusal Yetkinlik	Anlatımcılık	Uyumluluk
Gençlik Liderlik Özellikleri	.782**	.695**	.779**
Mücadele İsteği	.496**	.420**	.506**
İletişim Kurabilmek	.688**	.637**	.670**
Grup Becerileri	.629**	.568**	.621**
Güven Duyma	.542**	.495**	.532**
Karar Verme	.534**	.462**	.539*
Problem Çözme	.563**	.480**	.574**
Mesuliyet ve Sorumluluk	.497**	.431**	.501**

* $p < .01$

Yapılan analizlerde, genel olarak üniversite öğrencilerine ilişkin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal duygusal yetkinlik düzeyleri ($r=.782$) arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyli bir ilişki ortaya çıkmıştır. Buna ilaveten, öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal duygusal yetkinlik düzeylerinin anlatımcılık ($r=.695$) ve uyumluluk ($r=.779$) alt boyutu ile arasında ise pozitif yönlü ve yüksek düzeyli anlamlı ilişki saptanmıştır.

Tablo 7’de görüldüğü üzere, gençlik liderlik özelliklerinin alt boyutları ile sosyal duygusal yetkinlik düzeylerinin geneli ve alt boyutları arasındaki korelasyon analizi incelendiğinde ise gençlik liderlik ve sosyal duygusal yetkinliğin tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü ilişkilerin olduğu görülmektedir.

Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özelliklerinin Sosyal-Duygusal Yetkinlik Düzeyine Etkisinin Regresyon Analizi ile İncelenmesi

Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin sosyal-duygusal yetkinlik düzeylerini yordamaya ilişkin yapılan regresyon analizine ait bulgular sırasıyla aşağıdaki Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8. Değişkenlere ait yapılan regresyon analizi sonuçları

Yordayıcı Değişken (Gençlik Liderlik Özellikleri)					
	Değişken	B	β	t	p
Yordanan Değişken	Sabit	.005		.038	.970
Sosyal duygusal yetkinlik (Toplam)					
R=.784, R ² =.61 F(7-705)=1122.225, p=0.00,	Gençlik liderlik Durbin Watson=1.874	.975	.782	33.500	.000

Yukarıda Tablo 8’de görüldüğü gibi, yapılan regresyon analizi sonucunda üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal duygusal yetkinlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki ($R=.784$,

$R^2=.61$, $F(4-708)=1122.225$, $p=0.000$ $p \leq 0.01$ olduğu belirlenmiştir. Buna göre, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin öğrencilerin sosyal duygusal yetkinlik düzeyleri üzerinde anlamlı bir şekilde yordayıcı etkiye sahiptir. Bu sonuca göre üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin katılımcıların sosyal duygusal yetkinlik düzeylerini ($p < 0.01$) anlamlı bir şekilde yordadığı ortaya çıkmıştır. Diğer bir deyişle, üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerine ilişkin algı düzeyleri arttıkça öğrencilerin sosyal duygusal yetkinlik düzeylerinin de artabileceği söylenebilir. Adı geçen değişkenlerle birlikte sosyal duygusal yetkinlik düzeyleri toplam varyansın %61’ni açıklamaktadır. Diğer bir ifade ile araştırmada üniversite öğrencilerinin sosyal duygusal yetkinlik düzeylerinde toplam varyansın %61’i üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile açıklanabileceği, üniversite öğrencilerinin sosyal duygusal yetkinlik düzeylerine ilişkin puanındaki %39’luk değişimin ise diğer değişkenlerle açıklanabileceği tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Gençlik Liderliği ve Alt Boyutlarına İlişkin Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin genel olarak gençlik liderlik özelliklerine “iyi düzeyde” oldukları belirlenmiştir. Arimetik ortalama puanları incelendiğinde ise öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin en yüksek değere “Sorumluluk alma” en düşük değere ise “Grup Becerileri” alt boyutlarında sahip oldukları tespit edilmiştir. Siirt Üniversitesi öğrencilerinin, “mücadele isteği ve hedef koyma”, “grup becerileri”, “iletişim kurabilmek”, “karar verme becerileri” alt boyutlarındaki gençlik liderlik özelliklerine “iyi düzeyde”; güven duyma ve güvenilir olma, problem çözme becerileri, “mesuliyet ve sorumluluk” alt boyutlarındaki özelliklere ise “çok iyi düzeyde” sahip oldukları belirlenmiştir. Bulgulardan hareketle genel olarak, araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin “iyi düzeyde” oldukları ancak “çok iyi düzeyde olmadığı da söylenebilir. Bu bulgular Türkiye’de yapılan diğer araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir (Cansoy, 2015; Erpalabıyık, 2018; Okçu ve ark., 2017; Saylık ve Anık, 2021; Tokmak, 2020; Uslu, 2018). Tokmak’ın (2020) yaptığı araştırmaya göre ise, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin orta seviyede olduğu ve yapılan bu araştırmanın sonucunu desteklemediği görülmektedir. Yukl’a (2010, s. 418) göre, güven duyma ve güvenilir olma özellikleri liderliğin önemli liderlik özelliklerindedir. Yapılan bu araştırmada, Siirt Üniversitesi öğrencilerinin güven duyma ve güvenilir olma özelliklerine “çok iyi düzeyde” sahip olmaları olumlu bir özellik ve gelişme olarak değerlendirilebilir. Ngai ve arkadaşlarına (2012) göre, geleceğin lideri olarak gençleri sağlıklı yarınlara hazırlayabilmek için öncelikle liderlik özelliklerinin tespit edilmesi ve bu özelliklerin nasıl geliştirilmesi gerektiği üzerine düşünülmesi gerekmektedir. Çünkü değişme ve gelişmenin çok hızlı yaşandığı günümüzde, toplumların yarınlının mimarında gençler rol alacaktır. Buna ilaveten, liderlikle ilgili literatürde, liderlik özelliklerinin tamamıyla doğuştan kazanılmadığı ve sonradan kazanılabilen bir nitelik olduğu, bireylerin bu potansiyelinin eğitimle de geliştirilebileceği, bireylerin diğerleriyle işbirliği yapabildiği ve kişiler arası etkili iletişim kurmayı da sağladığı belirtilmektedir (Reed ve ark., 2016).

Gençlik Liderlik Özelliklerinin Cinsiyet ve Yaş Değişkenlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Genel olarak kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin ortalama puanlarının birbirine yakın olduğu ve bu gruplar arasında herhangi bir farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir. Buna göre kadın öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile erkek öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin benzer olduğu söylenebilir. Söz konusu bu bulgu, Saylık ve Anık'ın (2021) yaptığı araştırmanın bulguları ile örtüşmekte ancak Çelik ve Sünbül (2008), Durmuş (2011), Cansoy (2015, s. 128), Chan (2000) ve Erpalabıyık ve Okçu'nun (2019) yaptığı araştırmaların bulguları ile örtüşmemektedir. Cinsiyete göre gençlik liderliğinin “güven duyma ve güvenilir olma” alt boyutunda üniversite öğrencilerinin algıları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve kadın öğrencilerin aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre gençlik liderliğinin “güven duyma ve güvenilir olma” alt boyutundaki özelliklere daha iyi düzeyde sahip oldukları söylenebilir. Araştırmada elde edilen bu sonuç, Çelik ve Sünbül'ün (2008) yaptığı araştırma sonucuyla da örtüşmektedir. Gençlik liderlik özelliklerinin tüm alt boyutlarında cinsiyete göre kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuç, Saylık ve Anık'ın (2021) yaptığı araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Üniversiteye devam eden öğrencilerin yaşlarına göre gençlik liderliğin “mesuliyet ve sorumluluk” alt boyutuna ilişkin algıları arasında anlamlı farklılıkların göze çarpmaktadır. “Mesuliyet ve sorumluluk alma” alt boyutundaki bu farkın 18-19 yaş, 20-21 yaş, 22-23 yaş grubu ile 24 ve üstü yaş grupları arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu farkın yaşları 22-23 yaş grubunda olan öğrencilerin aritmetik ortalamasının yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yapılan analiz sonucunda, 22-23 yaş grubundaki öğrencilerin “Mesuliyet ve Sorumluluk” alt boyutundaki gençlik liderlik özellikleri 18-19 yaş grubundakilere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu ve 22-23 yaş grubundaki öğrencilerin aritmetik ortalamasının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Burada gençlik liderlik özellikleri bağlamında yaşı daha büyük olan gençlerin, üniversite ortamlarının, sosyal ilişkilerin ve yaşantı zenginliğinin etkili olabileceği söylenebilir. Erpalabıyık ve Okçu (2019) yaptığı araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Benzer şekilde, Dhuey ve Lipscomb'ın (2008) yaptıkları çalışmada, yaşı büyük olan üniversite öğrencilerinin lider olma potansiyeline daha fazla sahip olduğu belirtilmektedir. Ancak bu bulguların aksine, Cansoy'un (2105, s. 131) yaptığı araştırmada yaş grupları arasında herhangi bir anlamlı fark ortaya çıkmamıştır.

Sosyal-Duygusal Yetkinlik ve Alt Boyutlarına İlişkin Tartışma ve Sonuç

Üniversiteye devam eden öğrencilerin genel olarak sosyal duygusal yetkinlik düzeylerinin “iyi” düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Sosyal duygusal yetkinliğin alt boyutları incelendiğinde ise öğrencilerin “uyumluluk” ve “anlatımcılık” alt boyutlarında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Buna göre gençlerin kendilerini sosyal duygusal olarak yeterli düzeyde gördükleri söylenebilir. Bu sonuç, üniversite öğrencilerinin sosyal-duygusal yetkinlik düzeyleri açısından çok önemli ve memnuniyet verici olarak değerlendirilmektedir. Çelikkaleli'ye (2014) göre insanların çevresindekilerle sürekli bir ilişkide olmaları, sosyal ve duygusal yetkinlik inançlarının gelişmesini sağlamaktadır. Yeni insanlarda tanışabilme, farklı sosyal ortamlarda bulunabilme, toplum önünde konuşabilme, duygularını kontrol edebilme vb. özellikler beraberinde sosyal-duygusal yetkinliklerini pozitif yönde etkilemektedir.

Sosyal-Duygusal Yetkinliklerin Cinsiyet ve Yaş Değişkenlerine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Cinsiyet grupları arasında üniversitedeki öğrencilerin sosyal duygusal yetkinlikleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Sosyal duygusal yetkinlik ölçeğinin alt boyutları cinsiyete göre incelendiğinde “Uyumluluk” alt boyutunda kadın ve erkek arasında kadın öğrenciler lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilirken, anlatımcılık alt boyutunda ise kadın ve erkek öğrenci grupları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu sonuçlardan hareketle araştırmaya katılan kadın öğrencilerin uyumluluk alt boyutunda erkek öğrencilerden sosyal duygusal anlamda daha yetkin olduğunu söylenebilir. Arslan Yalçın'ın (2009) yapmış olduğu çalışmada da kız çocuklarının erkek çocuklarına göre daha yüksek sosyal yetkinlik puanlarına sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum elde edilen araştırma sonucunu destekler niteliktedir. Yapılan araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin sosyal-duygusal yetkinlikleri yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık yoktur.

Öğrencilerin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Sosyal-Duygusal Yetkinlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Tartışma ve Sonuç

Yapılan analiz sonucuna göre genel olarak üniversiteye öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile sosyal duygusal yetkinlik düzeyleri arasında pozitif yönlü ilişkiler belirlenmiştir. Buna ilaveten, öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile anlatımcılık ve uyumluluk alt boyutlarındaki sosyal duygusal yetkinlik düzeyleri arasında da benzer bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Yapılan araştırmada, gençlik liderliğin tüm alt boyutları ile sosyal-duygusal yetkinlik düzeylerinin hem geneli hemde anlatımcılık ve uyumluluk alt boyutları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yapılan farklı araştırmalarda, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve özgüvenleri arasında pozitif yönlü (Okçu ve Erpalabıyık, 2019; Okçu ve ark., 2017; Tokmak, 2020) ilişkiler saptanmıştır.

Öğrencilerin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Sosyal-Duygusal Yetkinlik Düzeyleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Tartışma ve Sonuç

Yapılan regresyon analizi sonucunda, genel olarak üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri öğrencilerin sosyal duygusal-yetkinlik düzeylerini anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri öğrencilerin sosyal-duygusal yetkinlik düzeylerine ait toplam varyansın %61'ini açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan hareketle öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri geliştikçe sosyal-duygusal yetkinlik düzeyleri de artar. Gençlik liderliğin alt boyutlarından karar verme becerileri değişkeninin anlatımcılık üzerinde anlamlı bir yordayıcı etkisi olmadığı, diğer alt boyutlarına ilişkin değişkenlerin ise anlatımcılık üzerinde ise yordayıcı bir etkiye sahiptir. Başka bir ifadeyle öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerine ilişkin algıları arttıkça öğrencilerin sosyal anlatımcılık alt boyutundaki duygusal yetkinliğin de artabileceği söylenebilir. Gençlik liderliğin tüm alt boyutları sosyal duygusal yetkinliğin anlatımcılık alt boyutuna ait varyansın %52'sini açıklamaktadır. Anlatımcılık puanındaki %48'lik değişimin ise diğer değişkenler tarafından açıklanabileceği söylenebilir.

Yapılan regresyon analizi sonucunda gençlik liderliğin alt boyutlarından karar verme becerileri değişkeninin uyumluluk üzerinde anlamlı bir yordayıcı etkisi olmadığı, diğer tüm alt boyutlarla ilgili değişkenlerin ise uyumluluk üzerinde anlamlı bir şekilde yordayıcı etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.

Başka bir ifadeyle öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerine ilişkin algıları arttıkça öğrencilerin uyumluluk düzeyinin de artabileceği söylenebilir. Gençlik liderliğin tüm alt boyutlarının, sosyal duygusal yetkinliğin uyumluluk alt boyutuna ait varyansın %63'ünü açıklamaktadır.

Sonuç olarak, Siirt Üniversitesi öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin ve sosyal-duygusal yetkinliklerinin “iyi/yüksek” düzeyde oldukları, bu iki değişken arasında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, gençlik liderlik özelliklerinin üniversite öğrencilerinin sosyal duygusal yetkinlik düzeyleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Başka bir deyişle üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri geliştikçe sosyal duygusal yetkinliklerinin de artabileceği söylenebilir. Bu bağlamda üniversiteye devam eden öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerini geliştirmeye yönelik gençlik liderlik programlarının hazırlanması ve bu yönde uygulamalara yer verilmesi gerekmektedir.

Öneriler

Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri sosyal duygusal yetkinliklerini olumlu yönde etkilemesi ve liderlik özelliklerinin sonradan kazanılan bir beceri olması nedeniyle; bu bağlamda üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerini/becerilerini geliştirici çeşitli programlar hazırlanabilir ve bu bağlamda seminer, konferanslar vb. etkinlikler düzenlenebilir. Gençlerin liderlik potansiyellerini tanıma ve geliştirme adına Siirt Üniversitesi Rektörlüğü ile İl Milli Eğitim Müdürlüğü arasında bu gibi alanlarda ortak proje çalışmaları yapılabilir. Üniversite de eğitim veren akademisyenlerin üniversite ile ilgili konularda öğrencilerin görüş ve önerilerini alması, onları da sürece dâhil etmesi hem öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin geliştirilmesine hem de sosyal duygusal yetkinliklerinin artırılmasına katkı sağlayabilir. Üniversite öğrencilerine dönük olarak öncelikle kendi duygularını, özelliklerini, davranışlarını, eğilimlerini ve bunların kendi davranışları üzerindeki etkilerini fark etmelerini sağlamaya yönelik bilinçlendirme çalışmaları bağlamında ulusal ve yerel düzeyde kültürel etkinlikler (sanatsal, sportif vb.) düzenlenebilir. Kitle iletişim araçları ile hazırlanacak kamu spotları vb. düzenlemeler yapılmak suretiyle gençlerin duyarlılıkları artırılabilir. Bu araştırmada, gençlik liderlik özellikleri ile sosyal duygusal yetkinlikleri arasındaki ilişki ele alınmıştır. Sosyal-duygusal yetkinlik ile ilgili diğer örgütsel davranış konuları ile ilişkilendirilerek araştırmalar yapılabilir. Benzer araştırmalar farklı illerdeki üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılabilir.

The Relationship Between Youth Leadership Characteristics and Social Emotional Competences of University Students

Şükran Bingöl*

Veysel Okçu*

Introduction

In the face of rapid change and transformation in today's world, young people have to deal with both personal and social problems. In order for young people to cope with personal and social problems, they need to have such features as being assertive, taking responsibility, having confidence, making healthy decisions, leading the group, communicating and solving problems, etc. Therefore, in order to overcome such difficulties and build a safer future, young people need to discover themselves and develop their management and leadership capacities. In this context, it is important to identify and develop youth leadership characteristics in order to develop the leadership capacity of young people.

Social-emotional competence is a construct that helps to adapt to social issues and defines individual differences. Social-emotional competence is of great importance in terms of managing interactions in such a way as to yield satisfaction (Bruni, 2020). Social-emotional competence is an extremely important concept for the individual to see himself/herself as competent and effective. Being able to easily adapt to society, expressing oneself freely, and being able to communicate effectively depend on being socially and emotionally competent to a great extent. It is extremely important for young people to be socially-emotionally competent and become leaders of the future. It is important to develop students' social-emotional competences in general, especially their decision-making skills, self-management styles, social awareness and skills in social

* MEB, Teacher, Graduate Student of Siirt University Social Sciences Institute, tekinbingolsukran@gmail.com
ORCID:0000-0001-9789-7253

** Assoc. Dr., Siirt University Faculty of Education, Siirt. veysel.okcu56@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3807-506X

interactions (DePaoli et al., 2017). In general, students' high social-emotional competences can help them be more successful in school, careers, and life.

According to Ngai et al. (2012), identifying the leadership characteristics of young people and eliminating the deficiencies in this direction will enable young people to be the leaders of the future, to realize the change in the society and to contribute positively to the welfare in the modern society. In this study, it is predicted that there is a positive and significant relationship between the youth leadership characteristics of university students and their social emotional-competences. On the other hand, it is assumed that a young person who is socially and emotionally competent can also be effective in terms of leadership. Although many studies have been carried out on university students, no research has been found in Turkey on the leadership characteristics and social emotional competences of young people.

Purpose of the study

The purpose of this study is to determine the relationship between youth leadership characteristics and social-emotional competences of university students. In line with this general objective, answers to the following questions will be sought:

1. What are the youth leadership characteristics of university students?
2. Do university students' youth leadership characteristics vary significantly depending on the gender and age variables?
3. What are the social-emotional competences of university students?
4. Do university students' social-emotional competences vary significantly depending on the gender and age variables?
5. Is there a significant relationship between youth leadership characteristics and social-emotional competences of university students?
6. Do the youth leadership characteristics of university students significantly predict their social-emotional competences?

Method

In this study, the relational survey model was used because it was aimed to determine the relationships between youth leadership characteristics and social emotional competences of university students. As a data collection tool, the "Youth Leadership Traits Scale" developed by Cansoy (2015) was used to determine the youth leadership characteristics of university students. In order to determine the social-emotional competence levels of the students, the "Social-Emotional Competence Scale" developed by McBrien et al. (2018) and adapted into Turkish by Ay (2019) was used.

The population of the study consists of a total of 6656 university students studying in 7 faculties at the undergraduate level at Siirt University in the 2019-2020 academic year. No sampling method was used in the study. There are a total of 713 undergraduate students in the sample of the study.

Findings, Conclusion and Suggestions

As a result of the study, it was determined on the basis of the perceptions of the university students that they have the youth leadership characteristics "often" and social-emotional competencies at "high" level. As a result of the correlation analysis, it was determined that there is a positive, high and significant correlation between

the youth leadership characteristics and social emotional competences of the students attending the university. In addition, it was determined that there is a positive, high and significant correlation between the youth leadership characteristics of the students and the compatibility and the expressiveness sub-dimensions of their social emotional competences. In the study, it was determined that the youth leadership characteristics of the university students in general significantly predicted their social emotional competences. In general, it was concluded that 61% of the variance in the social emotional competences of the university students is explained by their youth leadership characteristics. Thus, it can be argued that the youth leadership characteristics of the students attending the university have a positive effect on their social emotional competences. In other words, it can be said that as youth leadership characteristics of university students develop, their social emotional competences can also develop.

As a result of the literature review, it was found that the youth leadership characteristics of the university students and their self-esteem and self-confidence were positive and moderate (Okçu & Erpalabıyık, 2019). It has been determined that there is a moderate relationship between them (Okçu et al., 2017, p. 128).

Since the youth leadership characteristics of university students positively affect their social emotional competences and leadership characteristics are an acquired skill, various platforms, seminars, panels, conferences, etc., aimed at improving the leadership qualities of young people within the university can be organized. In addition, project studies can be carried out to organize such activities between the Rectorate of Siirt University and the Provincial Directorate of National Education in order to recognize and develop the leadership potential of young people. National and local cultural activities (artistic, sportive, etc.) can be organized in the context of awareness-raising activities aimed at making university students realize their own feelings, characteristics, behaviors, tendencies and their effects on their own behaviors.

Kaynakça/References

- Adair, J. (2011). *Decision making and problem solving strategies*. Kogan Page.
- Akdemir, T. (2007). *Kara Harp Okulunda okuyan ve olimpiik spor takımlarında yer alan 4.sınıf öğrencilerle, yer almayan öğrencilerin liderlik özelliklerinin araştırılması*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Amiranzadeh, M. M. (2012). Hexagon theory-student leadership development. *Procedia- Social And Behavioral Sciences*, 31, 333- 339.
- Arslan Yağın, D.(2009). *Turkish validation of the social competence and behavior evaluation scale (sobe-30)* [Unpublished Master Thesis]. Boğaziçi University.
- Asher, S. R., Parker, J. G., and Walker, D. L. (1998). *Distinguishing friendship from acceptance: Implications for intervention and assessment*. Cambridge Uni. Press.
- Avcı A. (2016). Okul müdürlerinin liderlik biçimlerinin eğitim örgütleri açısından etkileri. *FSM İlimi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 7, 85-108.
- Ay, İ. (2019). *Sosyal Duygusal Yetkinlik Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çağ Üniversitesi.
- Baker, J. A. (1999). Teacher-student interaction in urban at-risk classrooms: Differential behavior, relationship quality, and student satisfaction with school. *Elementary School Journal*, 100, 57-70.
- Bayturan, A.F. (1995). *Gençin psiko-sosyal gelişimi üzerinde farklı serbest zaman kuruluşlarının etkileri ve gençlik liderinin niteliği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Bennis, W. (2009). *On becoming a leader*. Perseus Books Group.

- Birol, Z. H. (2005). *Fen lisesi ve sosyal bilimler lisesi öğrencilerinin mükemmeliyetçilik, benlik saygısı, liderlik özelliklerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Bozkurt, E. (2016). *Okul öncesi çocuklarının duyguları anlama becerileri ile sosyal yetkinlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Bruni, P. T. (2020). *Social-emotional expertise (SEE): Interception, person perception, and granularity*. [Unpublished thesis]. Vanderbilt University.
- Bülbül, A. (2019). *Gençlik ve spor bakanlığı, gençlik liderlerinin "lider yönetici ve gönüllülük" davranışlarının motivasyonel faktörler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Cafoğlu, Z. ve Okçu, V. (2013). Gençlik sorunları: Siirt ili örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 43(12), 82-115.
- Cansoy, R. (2015). *Türkiye'de ortaöğretim okullarındaki öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Cansoy, R. ve Turan, S. (2016). Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği: Güvenirlilik ve geçerlik çalışması. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 1(1), 19-39.
- Carney, D. R. and Harrigan J.A. (2003). It takes one to know one: Interpersonal sensitivity is related to accurate assessments of others. *Interpersonal Sensitivity*, 3, 194-200.
- Chan, D. W. (2000). Assessing leadership among chinese secondary students in Hong Kong: The use of the roets rating scale for leadership. *Gifted Child Quarterly*, 44 (2), 115-122.
- Conner, J., and Strobel, K. (2007). Leadership development: An examination of individual and programmatic growth. *Journal of Adolescent Research*, 22(3), 275-297.
- CMU [Central Michigan University]. (2004). Leadership Competency Model. Erişim tarihi: 02 Ekim 2019, Erişim adresi: http://www.chsbs.cmich.edu/leader_model/CompModel/EDUMAIN.htm
- Çelik, C. ve Sümbül, Ö. (2008). Liderlik algılamalarında eğitim ve cinsiyet faktörü: Mersin ilinde bir alan araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(3), 49-66.
- Çelikkaleli, Ö. (2014). Ergenlerde bilişsel esneklik ile akademik, sosyal ve duygusal yetkinlik inançları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 39(176), 347-354.
- Çorbacı Oruç, A. (2008). *6 Yaş çocuklarında sosyal yeterliliğin, akrana ilişkilerinin ve sosyal bilgi işleme sürecinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- DeLay, D., Zhang, L., Hanish, L. D., Miller, C. F., Fabes, R. A., Martin, C. L., et al. (2016). Peer influence on academic performance: A social network analysis of social-emotional intervention effects. *Prevention Sciences*, 17(8), 903-913.
- Delice, M. ve Günbeyi, M. (2013). Duygusal zekâ ve liderlik ilişkisinin incelenmesi: Polis teşkilatı örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(1), 209-239.
- Dempster, N., Stevens, E. and Keeffe, M. (2011). Student and youth leadership: A focused literature review. *Leading and Managing*, 17(2), 1.
- DePaoli, J. L.- Atwell, M. N. and Bridgeland, L. (2017). *Ready to lead: a national principal survey on how social and emotional learning can prepare children and transform schools*. Civic Enterprises and Hart Research Associates for CASEL.
- Dhuey, E., & Lipscomb, S. (2008). What makes a leader? Relative age and high school leadership. *Economics of Education Review*, 27, 173-183.
- Derks, J., Lee, N. C., and Krabbendam, L. (2014). Adolescent trust and trustworthiness: Role of gender and social value orientation. *Journal of Adolescence*, 37, 1379-1386. <https://doi:10.1016/j.adolescence.2014.09.014>
- Dugan, J. P. ve Komives, S. R. (2007). Developing leadership capacity in college students: Findings from a national study. A report from the multi-institutional study of leadership. National Clearinghouse For Leadership Programs. Erişim tarihi: 09 Ağustos 2019, Erişim adresi: <https://static1.squarespace.com/static/5873de271e5b6c645d5b5ac3/t/58d567c32994ca0fee0ed74/1490380770799/2006+MSL+National+Report%5B5686%5D.pdf>
- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D. and Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82, 405-432.
- Durmuş, Ö. (2011). *İlköğretim ve lise öğrencilerinde görülen liderlik davranışlarının araştırılması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.

- Drum, J. (1988). Youth Leadership. Insights into Issues in Education. Stanley Foundation. Muscatine, Iowa. Erişim tarihi: 18 Mayıs 2021, Erişim adresi: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED314357.pdf>
- Edelman, A., Gill, P., Comerford, K., Larson, M. and Hare, R. (2004). *Youth development and youth leadership: a background paper, Institute for educational leadership*. NCWD. Erişim tarihi: 21 Nisan 2020, Erişim adresi: <http://www.state.nj.us/dcf/documents/behavioral/providers/YouthDevelopment.pdf>
- Erpalabıyık, B. (2018). Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve özgüven algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Erpalabıyık, B. & Okçu, V. (2019). Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve özgüven algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(15), 228-243.
- Feldhusen, J. F., & Pleiss, M. K. (1994). Leadership: A synthesis of social skills, creativity, and histrionic ability? *Rooper Review*, 16(4), 293-294.
- Greenberg, M. T., Dornitrovich, C. E., Weissberg, R. P. and Durlak, J. A. (2017). Social and emotional learning as a public health approach to education. *Future Child*, 27, 13-32.
- Güner, B. (2016). *Günümüzde gençlik, sorunları, tutum ve davranışları: Tunceli örneği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Kırıkkale Üniversitesi.
- Güneş, A. (2010). İlköğretim çağındaki üstün yetenekli öğrencilerle normal gelişim gösteren öğrencilerin liderlik becerilerinin karşılaştırılması [Kırşehir ili örneği] [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Eriyesi Üniversitesi.
- Jones, S. M., Sophie, P. B., Rebecca, B., and Emily, J. D. (2017). Promoting social and emotional competencies in elementary school. *Future Child*, 27, 49-72.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınları.
- Koçyiğit, S., Sezer, T. ve Yılmaz, E. (2015). 60-72 aylık çocukların sosyal yetkinlik ve duygu düzenleme becerileri ile oyun becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 209-218.
- Kosutic, I. (2010). *University of Connecticut*. ProQuest Dissertations Publishing. Erişim tarihi: 03 Eylül 2021, Erişim adresi: <https://www.proquest.com/docview/883128369>
- Kouzes, J. M. & Posner, B. Z. (2002). *The leadership challenge*. (3rd ed.). Jossey-Bass.
- Libby, M., Sedonaen, M. & Bliss, S. (2006). The mystery of youth leadership development: The path to just communities. *New Directions for Youth Development*, 10, 13-25.
- Marais, J. D., Yang, Y. and Farzanehkia, F. (2000). Service-learning leadership development for youths. *Phi Delta Kappan*, 81(9), 678-680.
- McBrien, A., Wild, M. ve Bachorowski, J. A. (2018). Social-emotional expertise (SEE) scale: Development and initial validation. *Sage Journals*, 27(8), 1718-1730.
- Meyer, E. D. (1995). *Leadership academy: Effectiveness of leadership skills development in eighthgrade students*. (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses, (UMI No. 9704261), Date of access: 12 Mayıs 2021
- Nelson, A. E. (2010). In focus/youth leadership: Stepping in early to grow great leaders. *Leadership in Action*, 29(6), 20-24.
- Ngai, N., Cheung, C., Ngai, S. S. & To, S. (2012). Youth leadership training in Hong Kong: Current developments and the way ahead. *International Journal of Adolescence and Youth*, 17(2-3), 165-179.
- Northouse, P. G. (2010). *Leadership: Theory and practice* (5th ed.). SAGE Publications.
- OECD (2014). PISA 2012 Results: creative problem solving; students' skills in tackling real life problems (Volume V), PISA, OECD Publishing. Erişim tarihi: 15 Mayıs 2020, Erişim adresi: <http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/PISA2012-results-volume-V.pdf>
- Oğurlu, Ü. (2012). *Liderlik becerileri geliştirme programının üstün zekâlı olan ve olmayan öğrencilerin liderlik becerilerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Okçu, V., Erpalabıyık, B. ve Gezen, M. O. (2017). Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ile benlik saygısı ve kişisel başarı algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. 2. *Uluslararası Felsefe, Eğitim, Bilim Tarihi ve Sanat Sempozyumu (FEBTS-2017)*, 3-7 Mayıs 2017, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi, Muğla.
- Öneren Şendil, Ç. (2010). An investigation of social competence and behavioral problems of 5- 6 year-old children through peer preference, temperament and gender [Unpublished master thesis]. Middle East Technical University Institute.

- Özmutlu, İ. (2008). *Beden eğitimi ve spor yüksekokullarında öğrenim gören öğrencilerin liderlik ve yaratıcılık özelliklerinin karşılaştırılması: Gazi Üniversitesi örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri.
- Parlar, H., Türkoğlu, M. E., and Cansoy, R. (2017). Leadership development in students: Teachers' opinions regarding activities that can be performed at schools. *Universal Journal of Educational Research*, 5(2), 227-227.
- Parlar, F. M. (2014). *Gençlik liderlerinin liderlik davranışları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Reed, K. E., Aiello, D. P., Barton, L. F., Gould, S. L., McCain, K. S. & Richardson, J. M. (2016). Integrating leadership development throughout the undergraduate science curriculum. *Journal of College Science Teaching*, 45(5), 51-59.
- Redmond, S., and Dolan, P. (2014). Towards a conceptual model of youth leadership development. *Child and family social work*, n/a-n/a. Erişim tarihi: 06 Temmuz 2019, Erişim tarihi: <http://scholar.lib.vt.edu/ejournals/JCTE/>
- Reyes, O., Gillock, K. L., Kobus, K. and Sanchez, B. (2000). A longitudinal examination of the transition into senior high school for adolescents from urban, low income status, and predominantly minority backgrounds. *American Journal of Community Psychology*, 28(4), 519-544. <https://doi.org/10.1023/a:1005140631988>.
- Rose Krasnor, L. (1997). The nature of social competence: A theoretical Review. *Social Development*, 6, 11-135. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.1997.tb00097.x>.
- Saylık, A. ve Anık, S. (2021). Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 245-262.
- Soyünen, N. (2002). *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin liderlik yönelimlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Tokmak, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özellikleri ve özgüven düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8(1),1-19.
- Turan, S. (2013). Okulu yeniden mayalamak. Öğretmenler Odası, Öğretmen ve Eğitim Dergisi, 2(8), 26-37.
- Turan, S. ve Cansoy, R. (2015). *Gençlik liderliği*. Pegem Akademi Yayınları.
- Tüysüz, B. (2007). Öğrenci liderliği programının 6.sınıf öğrencilerinin liderlik rolleri ve davranışlarına etkisinin incelenmesi [Yayımlanmamış doktora tezi].Marmara Üniversitesi.
- Ural, O., Güven, G., Sezer, T., Efe Azkeskin, K. ve Yılmaz, E. (2015). *Okul öncesi dönemdeki çocukların bağlanma biçimleri ile sosyal yetkinlik ve duyu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 1, 589-598.
- Uslu, T. (2018). Üniversite öğrencilerinin liderlik, akademik özyeterlilik, okula yabancılaşma alguları (Erzincan Üniversitesi Örneği) [Yayımlanmamış doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Wei, M., Russell, D. W. ve Zakalik, R. A (2005). Adult attachment, social selfefficacy, self disclosure, loneliness, and subsequent depression for freshman college students. A longitudinal study. *Journal of Counsel Psychology*, 52, 602-614.
- Yukl, G. A. (2010). *Leadership in organizations*. Prentice.
- Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C. and Walberg, H. (eds.) (2004). *Building school success through social and emotional learning: What does theresearch say?* Teachers College Press.